

Quan a Banyoles feien la xocolata amb cromos

Les populars col·leccions centren una monografia que tracta de les fàbriques que hi havia hagut a la ciutat

És molt probable que, de petits, els lectors d'aquest article fossin col·leccionistes de cromos i, possiblement, de les xocolates Torras, nascudes a Banyoles. Els d'aquesta última van ser els més populars, però hi van haver altres marques de xocolata que també van apostar per aquell suport publicitari ara menys usat. A l'ombra del nom de Torras –encara en actiu a Cornellà del Terri–, han quedat mig en l'oblit altres xocolates banyolines i els cromos que portaven dins l'embolcall. De corregir aquest buit, activar la memòria dels més veterans i potser provocar admiració entre els més joves se n'han cuidat l'editor Anton Maria Rigau Oliver i l'historiador Josep Grabuleda elaborant una monografia sense precedents i molt acurada (tant en contingut com en la forma) en què es reproduïxen desenes d'aquelles il·lustracions i es dona informació exhaustiva del particular món dels cromos. A Cent anys de cromos de la xocolata (1888-1985) Història de les fàbriques de xocolata de Banyoles (Rigau Editors) no hi falta una història de la xocolata en general, els seus usos socials (fins i tot mèdics), els mètodes d'elaboració i els precedents de la seva fabricació a la ciutat de l'estany. Aquí, els primers obradors daten de finals del segle XVIII, mentre que la producció de xocolata a una escala important hi apareix a finals del segle XX, tal com s'indica en el títol del volum. A més de Torras, van existir les xocolates Mas, Torrent, El Lago, Capellera i Amatller, i totes van editar cromos que s'havien d'enganxar en els àlbums corresponents.

Els temes de les col·leccions banyolines són variadíssims –segons les èpoques– i sovint amb voluntat alligadora: literatura, geografia, història, cinema, les guerres mundials... Hi ha també entreteniments i historietes de personatges infantils, i en segons quines sèries s'hi noten "biaixos masclistes i racistes", s'apunta en el llibre.

Les col·leccions no les ideaven els xocolaters, sinó que s'adquirien a proveïdors que servien diversos clients. En la monografia s'enumeren les impremtes on els empresaris banyolins compraven el material (generalment, de Barcelona), els guionistes i els dels creadors de les il·lustracions. Molts d'aquests procedien del còmic o del cartellisme. Al costat d'autors poc coneguts, a la llista hi ha celebritats com ara Jacint Bofarull, Frederic Borràs, Josep Coll, Lluís Garcia Falgàs, Junceda o Joan Serra i Pausas.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 02-01-2023, Pàgina 19

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2234324-quan-a-banyoles-feien-la-xocolata-amb-cromos.html>